

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΣΥΓΚΥΡΙΑΣ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2009

- A. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΚΛΙΜΑ (ΕΛΛΑΔΑ – ΕΥΡ. ΕΝΩΣΗ – ΕΥΡΩΖΩΝΗ)**
- B. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ –ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ –ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ – ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ**
- Γ. ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΗ ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗ (ΕΛΛΑΔΑ – ΕΥΡ. ΕΝΩΣΗ – ΕΥΡΩΖΩΝΗ)**

3 Φεβρουαρίου 2009

Το IOBE διεξάγει κάθε μήνα από το 1981 Έρευνες Οικονομικής Συγκυρίας στις επιχειρήσεις στους τέσσερις τομείς της οικονομίας και, από τον Μάιο του 2008, και στους καταναλωτές. Οι έρευνες αποτελούν μέρος του κοινού εναρμονισμένου προγράμματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης (DG ECFIN) και τα αποτελέσματά τους χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό του δείκτη οικονομικού κλίματος σε Ελλάδα και στις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες, ενώ δημοσιεύονται αναλυτικά στις εκδόσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι αναλύσεις που δημοσιεύονται κάθε μήνα με τη μορφή αυτής της έκδοσης στηρίζονται στα πρωτογενή, αναλυτικά στοιχεία για πάνω από 1000 επιχειρήσεις και αντιπροσωπευτικό δείγμα 1500 καταναλωτών, όπως προκύπτουν από τις έρευνες που διεξάγει αποκλειστικά και μόνο το IOBE για την Ελλάδα για λογαριασμό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Επόμενο δελτίο συγκυρίας: **4 Μαρτίου 2009**

A. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΚΛΙΜΑ: ΕΕ-27, ΕΥΡΩΖΩΝΗ, ΕΛΛΑΔΑ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2009

α) Ε.Ε.-27 – Ευρωζώνη: Περαιτέρω εξασθένηση του οικονομικού κλίματος σε Ευρωπαϊκή Ένωση και Ευρωζώνη

Ο Δείκτης Οικονομικού Κλίματος σημειώνει νέα υποχώρηση τον Ιανουάριο, τόσο στην **Ευρωπαϊκή Ένωση** όσο και την **Ευρωζώνη**, αν και ηπιότερη σε σχέση με τους προηγούμενους μήνες. Υποχωρώντας κατά 3,3 μονάδες στην ΕΕ και κατά 1,5 μονάδα στην Ευρωζώνη, ο δείκτης διαμορφώνεται στις 64,9 και 68,9 μονάδες αντίστοιχα, τις χαμηλότερες επιδόσεις από τον Ιανουάριο του 1985. Η επιδείνωση του κλίματος σε ΕΕ και Ευρωζώνη αποδίδεται στην ευρύτερη εξασθένηση των προσδοκιών σε όλους τους τομείς, εκτός του **Λιανικού Εμπορίου**, όπου οι προσδοκίες απλώς διατηρούνται στα πολύ χαμηλά επίπεδα του προηγούμενου μήνα. Οι επιχειρηματικές προσδοκίες στις **Υπηρεσίες** και τις **Κατασκευές** επιδεινώνονται περισσότερο σε σχέση με τους υπόλοιπους τομείς (πάνω από 4 μονάδες και στην ΕΕ και στην Ευρωζώνη), ενώ στη **Βιομηχανία**, η υποχώρηση είναι ηπιότερη (κάτω των 2 μονάδων). Συγκρατημένη είναι και η υποχώρηση στο δείκτη **καταναλωτικής εμπιστοσύνης** καθώς περιορίζεται κατά 2,3 και 0,8 μονάδες αντίστοιχα στις δύο ζώνες. Αναλυτικότερα:

- Στη **Βιομηχανία** ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υποχωρεί κατά 2 και 1 μονάδες σε ΕΕ και Ευρωζώνη και διαμορφώνεται στο -34 και στις δύο ζώνες, τη χαμηλότερη ιστορικά επίδοση. Οι προβλέψεις για την *εξέλιξη της παραγωγής* υποχωρούν οριακά, ενώ και οι εκτιμήσεις για τα *επίπεδα των παραγγελιών* είναι ελαφρώς κατώτερες του προηγούμενου μήνα, με τα αποθέματα όμως να σταθεροποιούνται στα επίπεδα του Δεκεμβρίου.
- Στις **Υπηρεσίες**, οι σχετικοί δείκτες καταγράφουν έντονη πτώση πέντε μονάδων και διαμορφώνονται στις -28 και -22 μονάδες σε ΕΕ και Ευρωζώνη. Οι περισσότεροι δείκτες δραστηριότητας επιδεινώνονται: οι εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για την *τρέχουσα δραστηριότητά τους* εξασθενούν εκ νέου, ενώ ακόμα πιο δυσμενείς είναι οι εκτιμήσεις για την *τρέχουσα πορεία της ζήτησης*, με τις προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη *εξέλιξή της* να επιδεινώνονται κατά 5-6 μονάδες σε ΕΕ και Ευρωζώνη.
- Στο **Λιανικό Εμπόριο** η εικόνα παραμένει αμετάβλητη και στις δύο ζώνες, με το σχετικό δείκτη να σταθεροποιείται στην ιστορικά χαμηλότερη τιμή του, στο -25, στην ΕΕ και στο -20 στην Ευρωζώνη. Από τα επιμέρους στοιχεία, οι εκτιμήσεις για την *τρέχουσα επιχειρηματική δραστηριότητα* βελτιώνονται οριακά και στις δύο ζώνες, ενώ τα αποθέματα φαίνεται πως παραμένουν σχετικά σταθερά. Ελαφρά επιδείνωση ωστόσο εμφανίζουν οι προσδοκίες για την *εξέλιξη των πωλήσεων τους επόμενους μήνες*, ιδιαίτερα στην ΕΕ.

- Στις **Κατασκευές**, οι δείκτες επιχειρηματικών προσδοκιών υποχωρούν περαιτέρω τον Ιανουάριο σε ΕΕ και Ευρωζώνη, κατά 4 και 3 μονάδες αντίστοιχα, στις -36 και -30 μονάδες, επιδόσεις που παραμένουν οι χαμηλότερες της τελευταίας 15-ετίας. Οι προβλέψεις των επιχειρήσεων για το *επίπεδο των εργασιών* τους παραμένουν αμετάβλητες στα χαμηλά επίπεδα του προηγούμενου μήνα, όμως αρκετά πιο δυσοίωνες είναι οι προβλέψεις για την *απασχόληση* στον κλάδο, οι οποίες υποχωρούν σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα στην ΕΕ.
- Ο **Δείκτης Καταναλωτικής Εμπιστοσύνης** κινείται οριακά χαμηλότερα τον Ιανουάριο, σε νέο ωστόσο ιστορικό ρεκόρ, στις -31 μονάδες σε ΕΕ και Ευρωζώνη. Οι προβλέψεις των καταναλωτών για την *οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους* παραμένουν αμετάβλητες σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα, αλλά σε ιδιαίτερα χαμηλά επίπεδα και στις δύο ζώνες, ενώ σταθερές είναι και οι προβλέψεις τους για την *οικονομική κατάσταση της χώρας το επόμενο διάστημα*, οι οποίες μάλιστα στην Ευρωζώνη βελτιώνονται οριακά. Επιδείνωση κατά τρεις μονάδες παρουσιάζει η πρόθεση για αποταμίευση στην ΕΕ και κατά μία στην Ευρωζώνη, ενώ ταυτόχρονα οξύνονται οι ήδη πολύ αρνητικές προβλέψεις για την *εξέλιξη της ανεργίας* το επόμενο 12μηνο.
- Τέλος, ο Δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στις **Χρηματοοικονομικές Υπηρεσίες** – ο οποίος όμως δεν περιλαμβάνεται στο δείκτη οικονομικού κλίματος – καταγράφει τη χαμηλότερη επίδοση από την κατάρτισή του (Απρίλιος 2006), φθάνοντας τις -20 και -22 μονάδες σε ΕΕ και Ευρωζώνη αντίστοιχα, 5 και 7 μονάδες χαμηλότερα σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα, όταν και είχε σημειώσει, συγκυριακή όπως αποδεικνύεται, ανάκαμψη. Η αβεβαιότητα επομένως που επικρατεί στον συγκεκριμένο τομέα παραμένει ισχυρή, παρά τις κρατικές προσπάθειες ενίσχυσης ρευστότητας και στήριξης του χρηματοπιστωτικού συστήματος σε διάφορες χώρες. Έτσι, οι εκτιμήσεις για την *τρέχουσα εξέλιξη της ζήτησης* περιορίζονται σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα σε ΕΕ και Ευρωζώνη, όπως άλλωστε συμβαίνει και με τις προβλέψεις της *ζήτησης στο επόμενο τρίμηνο*, αλλά και τις εκτιμήσεις για την *τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων*.

Στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες σημειώνεται νέα επιδείνωση του κλίματος τον Ιανουάριο. Από τις μεγαλύτερες χώρες της Ευρωζώνης, η Γερμανία καταγράφει σημαντική πτώση 3,1 μονάδων, ενώ ηπιότερη είναι η πτώση (1 μονάδα) σε Ιταλία και Γαλλία. Εκτός Ευρωζώνης, εντονότερη είναι η υποχώρηση του δείκτη στην Πολωνία (-8,6 μονάδες) και το Ην. Βασίλειο (-7,4 μονάδες), αλλά και σε πολλές άλλες χώρες, εξηγώντας έτσι και τη μεγαλύτερη διολίσθηση του κλίματος στην ΕΕ, σε σχέση με την Ευρωζώνη. Στην Ελλάδα, παρόλο που η υποχώρηση είναι ήπια, κατά 2,8 μονάδες, ο δείκτης είναι ο 2^{ος} χαμηλότερος στην Ευρώπη πίσω μόνο από την Ουγγαρία (45,5 μονάδες).

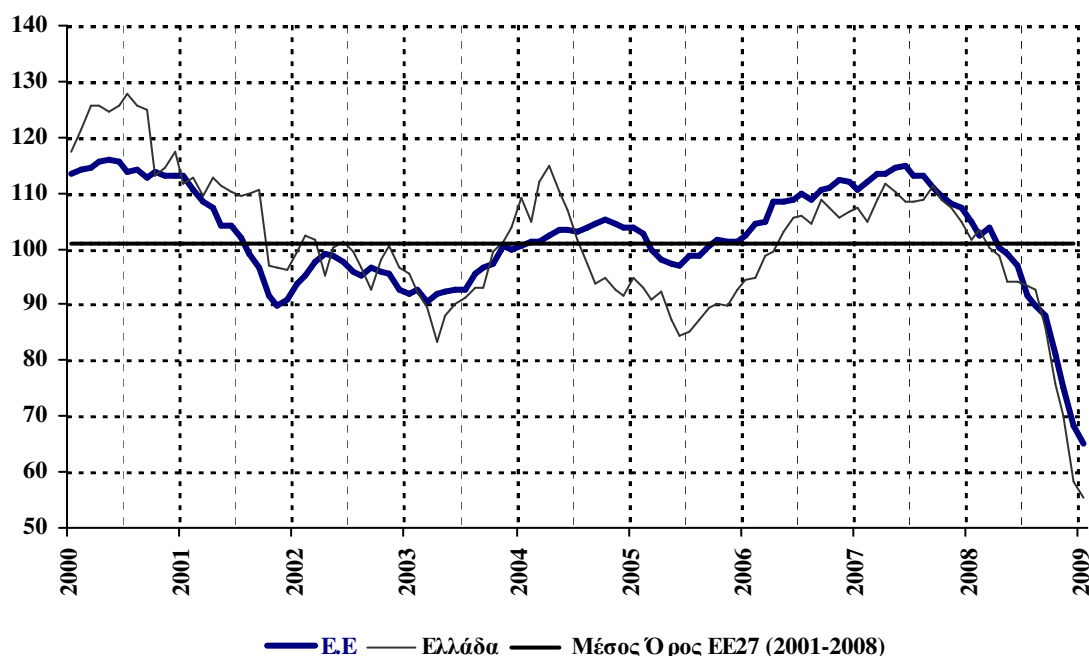
Πίνακας 1: Δείκτες Οικονομικού Κλίματος (1990-2007=100, εποχικά εξομαλυμένα στοιχεία)

	2001-2008			Μ.Ο έτους								
	Min	Max	M.O	2004	2005	2006	2007	2008				
ΕΕ-27	64,9 Ιαν-09	115,0 Ιουν-07	100,9	103,1	100,1	108,5	111,8	91,8				
Ευρωζώνη	68,9 Ιαν-09	112,8 Μαι-07	100,2	100,4	99,1	107,7	109,8	92,4				
Ελλάδα	55,4 Ιαν-09	114,9 Απρ-04	99,0	102,6	89,8	103,0	108,4	89,0				
2008												
	I	Φ	Μ	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
ΕΕ-27	105,0	102,5	103,8	100,2	99,3	96,9	91,7	89,8	88,0	81,1	75,1	68,2
Ευρωζώνη	103,5	102,4	101,8	99,4	99,8	96,9	92,2	91,2	90,1	83,1	78,4	70,4
Ελλάδα	101,6	103,6	100,1	98,8	94,0	94,0	93,5	92,7	85,7	75,9	70,0	58,2
2009												
	I	Φ	Μ	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
ΕΕ-27	64,9											
Ευρωζώνη	68,9											
Ελλάδα	55,4											

Σημείωση: Ο Δείκτης Οικονομικού Κλίματος (1990-2006=100) υπολογίζεται με βάση τους επιμέρους Δείκτες Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Βιομηχανία, τις Κατασκευές, το Λιανικό Εμπόριο και τις Υπηρεσίες, καθώς και το Δείκτη Εμπιστοσύνης στους Καταναλωτές.

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, DG Ecfm

Διάγραμμα 1: Δείκτες Οικονομικού Κλίματος Ε.Ε-27 και Ελλάδα
 (1990-2007=100, εποχικά εξομαλυμένα στοιχεία)

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, DG Ecfm

β) Ελλάδα: Ελαφρά υποχώρηση του δείκτη οικονομικού κλίματος, ανάκαμψη όμως της καταναλωτικής εμπιστοσύνης

Ο Δείκτης Οικονομικού Κλίματος στην Ελλάδα υποχωρεί, για ενδέκατο συνεχή μήνα, όπως άλλωστε συμβαίνει και στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες. Ο δείκτης διαμορφώνεται στις 55,4 μονάδες, καταγράφοντας νέα ιστορικά χαμηλή επίδοση από τον Ιανουάριο του 1990. Αντίστοιχο χαμηλό ρεκόρ σημειώνουν άλλωστε άλλες 16 χώρες της ΕΕ, μεταξύ των οποίων και το Ην. Βασίλειο, η Γερμανία, η Δανία, η Ιταλία, η Ολλανδία και η Αυστρία. **Η επιβράδυνση της υποχώρησης ενδεχομένως να σηματοδοτεί την ολοκλήρωση αυτής της καθοδικής τροχιάς, καθώς τα περιθώρια για εντονότερη επιδείνωση των σχετικών δεικτών είναι πλέον μικρά. Το ενδιαφέρον στρέφεται πλέον στη διάρκεια αυτής της παρατεταμένης περιόδου δυσμενούς οικονομικού κλίματος και χαμηλών επιχειρηματικών προσδοκιών και την αποτύπωση των συνεπειών της κρίσης σε βασικά μεγέθη δραστηριότητας (πωλήσεις, απασχόληση, παραγωγή, κτλ).** Έτσι οι επιχειρηματικές προσδοκίες και στους τέσσερις τομείς της οικονομίας περιορίζονται, ωστόσο το σημαντικότερο γεγονός του Ιανουαρίου είναι η ανάκαμψη της καταναλωτικής εμπιστοσύνης, μετά από μία παρατεταμένη περίοδο συνεχούς επιδείνωσης. Αναλυτικότερα:

- στη **Βιομηχανία**, ενισχύονται τόσο οι αρνητικές προβλέψεις για την πορεία των παραγγελιών και της ζήτησης, όσο και οι αντίστοιχες προβλέψεις μείωσης της παραγωγής το επόμενο τρίμηνο, αν και την ίδια στιγμή, το ύψος των αποθεμάτων παραμένει ενισχυμένο, αλλά σταθερό σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα.
- στις **Υπηρεσίες**, καθοδικά κινούνται οι εκτιμήσεις για την πορεία των εργασιών και της τρέχουσας ζήτησης, οι οποίες είναι σταθερά αρνητικές τους τελευταίους μήνες. Απαισιόδοξες είναι και οι προβλέψεις για την εξέλιξη της ζήτησης το επόμενο τρίμηνο, με το σχετικό ισοζύγιο να είναι και εδώ αρνητικό.
- αρνητικό είναι το κλίμα και στο **Λιανικό Εμπόριο**, καθώς ενισχύονται οι δυσμενείς εκτιμήσεις για τις τρέχουσες πωλήσεις και γίνονται ακόμα πιο απαισιόδοξες οι προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξή τους στο επόμενο τρίμηνο, ενώ ταυτόχρονα τα αποθέματα εμφανίζονται περισσότερο διογκωμένα σε σχέση με τον Δεκέμβριο.
- εντείνεται η απαισιοδοξία και στις **Κατασκευές**, αφού οι εκτιμήσεις για το επίπεδο του προγράμματος εργασιών είναι φτωχές, όταν την ίδια στιγμή επιδεινώνονται έντονα οι ήδη δυσοίωνες προβλέψεις για την απασχόληση το επόμενο τρίμηνο.
- αντίθετα, στην πλευρά της ζήτησης, η **Καταναλωτική εμπιστοσύνη** βελτιώνεται κατά 8 μονάδες και διαμορφώνεται στα επίπεδα των θερινών μηνών του 2008. Ουσιαστικά, τον Ιανουάριο αμβλύνεται η πολύ έντονη απαισιοδοξία η οποία χαρακτήριζε τις προβλέψεις των καταναλωτών για την οικονομική τους κατάσταση και την οικονομική κατάσταση της χώρας, με ταυτόχρονη ενίσχυση της πρόθεσης αποταμίευσης, ενώ και οι αρνητικές προβλέψεις για την εξέλιξη της ανεργίας είναι ηπιότερες σε σχέση με τον Δεκέμβριο.

Στις επόμενες ενότητες ακολουθούν οι αναλυτικές εξελίξεις ανά τομέα.

B. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ - ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ - ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ - ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2009

1. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ: Οριακή υποχώρηση στις επιχειρηματικές προσδοκίες

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη **Βιομηχανία** κινείται και τον πρώτο μήνα του 2009 καθοδικά, αν και πιο συγκρατημένα και διαμορφώνεται στις 68,2 μονάδες από τις 69,4 μονάδες τον Δεκέμβριο. Η ήπια αυτή πτώση ενδεχομένως να σηματοδοτεί την ολοκλήρωση της καθοδικής πορείας του δείκτη των τελευταίων μηνών και τη σταθεροποίηση των προσδοκιών σε αυτά τα πολύ χαμηλά επίπεδα. Το κρίσιμο επομένως θέμα είναι να εξεταστεί πλέον η διάρκεια αυτής της δύσκολης περιόδου και το εύρος της δυσαρέσκειας που χαρακτηρίζει τους τελευταίους μήνες την οικονομική δραστηριότητα του τομέα, λόγω των δυσμενών επιπτώσεων της διεθνούς κρίσης, αλλά και των προβλέψεων για ύφεση σε πολλές ευρωπαϊκές οικονομίες, αλλά όχι της ελληνικής. Στους περισσότερους δείκτες δραστηριότητας υπερτερούν και πάλι οι αρνητικές εκτιμήσεις / προβλέψεις έναντι των θετικών, αν και σε ορισμένες περιπτώσεις αυτές φαίνεται να μετριάζονται τον Ιανουάριο. Αναλυτικότερα:

α) Βελτίωση καταγράφεται στις προβλέψεις για την εξέλιξη της **παραγωγής τους προσεχείς 3-4 μήνες**, παρόλο που οι απαισιόδοξοι εξακολουθούν να κυριαρχούν αριθμητικά των αισιόδοξων. Έτσι, το σχετικό ισοζύγιο περιορίζεται στις -16 μονάδες (από -21 τον Δεκέμβριο), αν και ένας στους πέντε (έναντι 14% τον Δεκέμβριο) προβλέπει αύξηση παραγωγής το προσεχές τρίμηνο σε σχέση με το εξαιρετικά χαμηλό προηγούμενο τρίμηνο.

β) Δυσμενέστερες ωστόσο σε σχέση με τον Δεκέμβριο είναι οι εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για το **τρέχον επίπεδο παραγγελιών και ζήτησης**, με το σχετικό αρνητικό ισοζύγιο να διευρύνεται τον Ιανουάριο στις -47 μονάδες από τις -41 του Δεκεμβρίου. Άλλωστε, πάνω από τις μισές επιχειρήσεις δηλώνουν ότι το σύνολο των παραγγελιών (εγχώριες και εξωτερικού) που έχουν προς εκτέλεση είναι χαμηλό για αυτή την εποχή του έτους.

γ) Από την άλλη πλευρά, οι εκτιμήσεις για τις **παραγγελίες και τη ζήτηση εξωτερικού**, δεν διαφοροποιούνται σημαντικά σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα, αφού το 48% (50% στη μέτρηση Δεκεμβρίου) των επιχειρήσεων κρίνει ότι οι παραγγελίες από το εξωτερικό είναι χαμηλές για την εποχή, ενώ μόλις το 7% (8% τον προηγούμενο μήνα) εκτιμά ότι αυτές βρίσκονται σε υψηλό για την εποχή επίπεδο. Επιδείνωση ωστόσο σε σχέση με τον Δεκέμβριο καταγράφουν οι **προβλέψεις για τις εξαγωγές τους προσεχείς μήνες**, αφού το αρνητικό ισοζύγιο διαμορφώνεται στις -14 μονάδες από τις -11.

δ) Ήπια άνοδο παρουσιάζει το ποσοστό των επιχειρήσεων (32% έναντι 30% στη μέτρηση Δεκεμβρίου), που εκτιμά το ύψος των **αποθεμάτων έτοιμων προϊόντων** του ως υψηλό για την εποχή, με αποτέλεσμα το σχετικό ισοζύγιο να διευρύνεται κατά δύο μονάδες σε σχέση με τον Δεκέμβριο, στις +28 μονάδες. Πάντως σταθερά τα 2/3 των επιχειρήσεων δηλώνουν ότι τα αποθέματά τους βρίσκονται σε φυσιολογικά για την εποχή επίπεδα.

ε) Ο σημαντικός ποσοτικός δείκτης των **μηνών εξασφαλισμένης παραγωγής** δεν μεταβάλλεται και παραμένει στα επίπεδα των 4,7 μηνών, όσο σχεδόν τον προηγούμενο μήνα. Το γεγονός αυτό συνδέεται με την άνοδο των θετικών προβλέψεων για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξη της παραγωγής, και φανερώνει ότι παρά το κυρίαρχο κλίμα δυσαρέσκειας, η βιομηχανική παραγωγή διατηρεί τη δυναμική της, αν και εξασθενημένη σε σχέση με πέρυσι. Άλλωστε και το **ποσοστό χρησιμοποίησης του εργοστασιακού δυναμικού** περιορίζεται μεν τον Δεκέμβριο στο 72,2% (από 73,8%), στη χαμηλότερη τιμή του από τον Μάιο του 2005, αλλά σε βαθμό που δικαιολογείται μετά την υποχώρηση των τελευταίων μηνών.

στ) Από την άλλη πλευρά, οι **προβλέψεις για την απασχόληση** βαίνουν όλο και πιο δυσοίωνες τους τελευταίους μήνες, όπως άλλωστε συμβαίνει και στην ευρωπαϊκή βιομηχανία, με ενισχυμένη ανεργία σε πολλές χώρες που εισέρχονται σε τροχιά ύφεσης. Έτσι και στην Ελλάδα τον Ιανουάριο, αυξάνονται σε τρεις στις δέκα (από 24% τον Δεκέμβριο) οι επιχειρήσεις που προβλέπουν άνοδο της ανεργίας βραχυπρόθεσμα, ενώ μόνο επτά στις δέκα αναμένουν σταθερότητα (72% τον Δεκέμβριο).

ζ) Ακόμη περισσότερες σε σχέση με τον Δεκέμβριο (20% έναντι 17%) είναι και οι επιχειρήσεις οι οποίες προβλέπουν πτώση στις **τιμές πώλησης των προϊόντων τους** στο επόμενο τρίμηνο. Το σχετικό ισοζύγιο έτσι διαμορφώνεται τον Ιανουάριο σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα, στις -10 μονάδες (-6 τον Δεκέμβριο), αντανakλώντας μία προσπάθεια διαχείρισης της κρίσης μέσα από τη μείωση των τιμών και την τόνωση της ζήτησης.

η) Στο ερώτημα τριμήνου για τις **νέες παραγγελίες**, δεν καταγράφεται μεταβολή στο σχετικό ισοζύγιο θετικών/ αρνητικών απαντήσεων, το οποίο διαμορφώνεται και πάλι στις -4 μονάδες. Ωστόσο αυτή η εξέλιξη είναι αποτέλεσμα της έντονης αύξησης του ποσοστού των επιχειρήσεων στο συντριπτικό 90% (έναντι 61% στην ερώτηση του Οκτωβρίου), οι οποίες δηλώνουν ότι οι νέες παραγγελίες που δέχθηκαν το τελευταίο τρίμηνο ήταν σε σχέση με το προηγούμενο στάσιμες.

θ) Στο τριμηνιαίο ερώτημα σχετικά με τους **λόγους που παρεμποδίζουν την παραγωγική δραστηριότητα** των επιχειρήσεων, τον Ιανουάριο φαίνεται να μειώνονται περαιτέρω οι επιχειρήσεις οι οποίες κρίνουν ότι δεν αντιμετωπίζουν προσκόμματα. Μόλις 36% (έναντι 45% τον Οκτώβριο) δηλώνει ότι η δραστηριότητά του διεξάγεται απρόσκοπτα. Από τις υπόλοιπες, η ανεπάρκεια ζήτησης αναδεικνύεται ως το μείζον πρόβλημα της παραγωγικής τους δραστηριότητας (52% των επιχειρήσεων), ενώ μόνο ένα 8% σημειώνει την κεφαλαιακή ανεπάρκεια ως βασικότερο εμπόδιο στη λειτουργία του.

ι) Τέλος, στο ερώτημα τριμήνου για τις **εξαγωγές τους προσεχείς μήνες**, καταγράφεται έντονη επιδείνωση, τόσο για τις εξαγωγές προς την Ευρωπαϊκή Ένωση, όσο και προς τις Βαλκανικές αγορές, αφού έχει αυξηθεί σημαντικά το ποσοστό των επιχειρήσεων το οποίο αναμένει ότι αυτές θα μειωθούν.

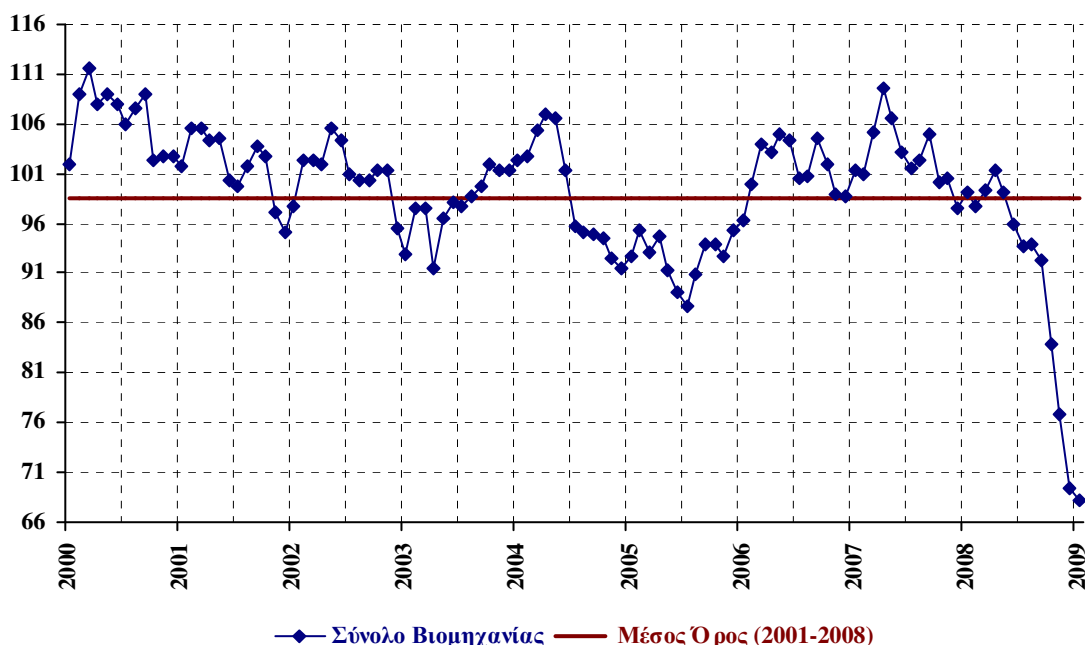
Πίνακας 2: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Βιομηχανία

			2001-2009			Μ.Ο έτους					
			Min	Max	M.O	2004	2005	2006	2007	2008	
Βιομηχανία (1996-2006=100)			68,2	109,5	98,6	99,1	92,6	101,5	102,8	91,9	
			Ιαν-09	Απρ-07							
2008											
I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
99,2	97,8	99,4	101,4	99,2	96,0	93,7	93,9	92,2	83,9	76,8	69,4
2009											
I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
68,2											

Σημείωση: Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υπολογίζεται με βάση τις προοπτικές για την παραγωγή, τις εκτιμήσεις για το ύψος των αποθεμάτων και τις εκτιμήσεις για τη συνολική ζήτηση.

Πηγή: IOBE

Διάγραμμα 2: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Βιομηχανία (1996-2006=100)

Πηγή: IOBE

Οι εξελίξεις στις επιμέρους κατηγορίες αγαθών της Βιομηχανίας διαφοροποιούνται και τον Ιανουάριο, καθώς οι προσδοκίες στα Καταναλωτικά αγαθά παρουσιάζουν σταθερότητα για δεύτερο συνεχή μήνα, ενώ άνοδος καταγράφεται στα Κεφαλαιουχικά και ήπια υποχώρηση στα Ενδιάμεσα αγαθά. Αναλυτικότερα:

Στα **Καταναλωτικά Αγαθά**, ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών δεν διαφοροποιείται από τα επίπεδα του Δεκεμβρίου (81,3 μονάδες), παραμένοντας όμως στη χαμηλότερη επίδοση της τελευταίας δεκαπενταετίας. Η δυσaréσκεια άλλωστε σχετικά με τα επίπεδα των παραγγελιών και της εγχώριας ζήτησης εντείνεται τον Ιανουάριο, όμως βελτιώνονται ελαφρώς οι αντίστοιχες εκτιμήσεις για τις παραγγελίες από το εξωτερικό. Οκτώ στις δέκα επιχειρήσεις κρίνουν το ύψος των αποθεμάτων τους κανονικό για την εποχή, ενώ το 18% (14% τον Δεκέμβριο) τα θεωρεί διογκωμένα. Επιπροσθέτως, οι αρνητικές προβλέψεις για την παραγωγή τους προσεχείς μήνες

αμβλύνονται και πλέον αντισταθμίζονται από όσους αναμένουν αύξησή της, γεγονός το οποίο τροφοδοτεί θετικά και τις προβλέψεις για τις πωλήσεις. Θετικά στοιχεία επίσης αποτελούν η άμβλυνση των αρνητικών προβλέψεων για την απασχόληση, αλλά και η τάση αποκλιμάκωσης των τιμών, η οποία ενισχύεται τον Ιανουάριο. Εξάλλου, διευρύνεται ελαφρώς το ποσοστό των επιχειρήσεων που κρίνει ότι η παραγωγική του δραστηριότητα δεν παρεμποδίζεται (49% έναντι 46% στη μέτρηση Οκτωβρίου), με το βασικότερο πρόσκομμα να εντοπίζεται στην ανεπάρκεια της ζήτησης. Στα επίπεδα του Οκτωβρίου κυμαίνονται και οι εκτιμήσεις για τις νέες παραγγελίες (αν και αρνητικές, στο -3), ενώ στις προβλέψεις για τις εξαγωγές, παρατηρείται μεγαλύτερη αισιοδοξία για τις αγορές προς την ΕΕ και μικρότερη για τις υπόλοιπες αγορές και δη τη Βαλκανική αγορά.

Στα **Κεφαλαιουχικά Αγαθά**, ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών κινείται ανοδικά τον Ιανουάριο, στις 72,4 μονάδες από τις 69,3 μονάδες τον Δεκέμβριο, παραμένοντας ωστόσο σε εξαιρετικά χαμηλά επίπεδα. Από τα επιμέρους στοιχεία δραστηριότητας, αρκετά παρουσιάζουν σχετική ανάκαμψη. Έτσι οι εκτιμήσεις για τις παραγγελίες και τη ζήτηση εξωτερικού βελτιώνονται, όπως άλλωστε συμβαίνει και με τις προβλέψεις για τις εξαγωγές. Αισθητή είναι και η βελτίωση των προσδοκιών παραγωγής, αν και εξακολουθούν να υπερτερούν όσοι αναμένουν μείωση (στο -9 από -21 τον Δεκέμβριο το σχετικό ισοζύγιο), ενώ μικρή αποκλιμάκωση σημειώνεται και στο επίπεδο των αποθεμάτων. Έτσι το ποσοστό των επιχειρήσεων που δηλώνει ότι η δραστηριότητά του διεξάγεται απρόσκοπτα, σχεδόν διπλασιάζεται τον Ιανουάριο. Από την άλλη πλευρά ωστόσο, η αποτίμηση της τρέχουσας συγκυρίας δεν είναι καλή, καθώς ιδιαίτερα δυσμενείς εμφανίζονται οι εκτιμήσεις των παραγγελιών και της ζήτησης. Η δυσαρέσκεια αυτή αποτυπώνεται εξάλλου και στις εκτιμήσεις για το τρέχον επίπεδο παραγωγής, αλλά και τις πωλήσεις, όπου τα σχετικά αρνητικά ισοζύγια έχουν επιδεινωθεί σε σχέση με τον Δεκέμβριο. Δυσοίωνες όμως οι προβλέψεις για την εξέλιξη της απασχόλησης, αφού πάνω από τα 2/3 των επιχειρήσεων αναμένει μείωσή της, ενώ σταθεροποιούνται οι προβλέψεις για τις τιμές.

Περαιτέρω πτώση κατά δύο μονάδες καταγράφεται στα **Ενδιάμεσα Αγαθά** τον Ιανουάριο, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις 54,2 μονάδες, σε νέα ιστορικά χαμηλά επίπεδα της τελευταίας 15ετίας. Η δυσαρέσκεια των επιχειρήσεων του τομέα αποτυπώνεται σε όλα τα στοιχεία δραστηριότητας, τα οποία είτε επιδεινώνονται, είτε παραμένουν στα εξαιρετικά χαμηλά επίπεδα στα οποία έχουν διαμορφωθεί τους προηγούμενους μήνες. Έτσι, υποχώρηση καταγράφεται στις εκτιμήσεις για την τρέχουσα παραγωγή και τις πωλήσεις, αλλά και τις προβλέψεις για τις εξαγωγές, όπου το σχετικό αρνητικό ισοζύγιο απαντήσεων σχεδόν διπλασιάζεται τον Ιανουάριο στις -39 μονάδες. Οι προβλέψεις για το επίπεδο παραγωγής υποχωρούν επίσης, με το σχετικό ισοζύγιο να διευρύνεται στο -33 από -30 τον περασμένο μήνα), ενώ δυσμενέστερες του Δεκεμβρίου είναι και οι προβλέψεις για την απασχόληση, όπου σχεδόν οι μισές επιχειρήσεις προβλέπουν υποχώρησή της. Η απογοήτευση αποτυπώνεται εξάλλου και στους λόγους που παρεμποδίζουν την παραγωγική δραστηριότητα των επιχειρήσεων, όπου το ποσοστό εκείνων που δηλώνουν απρόσκοπτη λειτουργία περιορίζεται στο 18% από 46% τον Δεκέμβριο. Τέλος, έντονη είναι η απαισιοδοξία που προκύπτει από το τριμηνιαίο ερώτημα σχετικά με τις εξαγωγές, καθώς πάνω από τις μισές επιχειρήσεις προβλέπουν πτώση τους προσεχείς μήνες σε όλες τις αγορές στις οποίες δραστηριοποιούνται.

2. ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ: Η υποχώρηση των προσδοκιών συνεχίζεται, έντονη η πτώση στα Δημόσια Έργα

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις **Κατασκευές** συνεχίζει να υποχωρεί και τον Ιανουάριο κατά 8 μονάδες, φθάνοντας τις 65 μονάδες, τη χαμηλότερη επίδοση μετά τον Σεπτέμβριο του 2005. Η εξέλιξη αυτή είναι κατά κύριο λόγο αποτέλεσμα των ιδιαίτερα δυσμενών προβλέψεων για την πορεία της απασχόλησης του κλάδου το επόμενο διάστημα, με το 44% των επιχειρήσεων να αναμένει υποχώρηση (από 39% τον Δεκέμβριο) και μόλις οι μισές να προβλέπουν σταθερότητα. Έτσι, το σχετικό αρνητικό ισοζύγιο διευρύνεται στις -37 μονάδες. Από την άλλη πλευρά, περιορίζονται οι αρνητικές προβλέψεις των επιχειρήσεων για τις εργασίες τους το επόμενο τρίμηνο, με το σχετικό ισοζύγιο να περιορίζεται οριακά στις -39 μονάδες. Η εικόνα για το τρέχον επίπεδο εργασιών δεν μεταβάλλεται σημαντικά τον Ιανουάριο, με πάνω από τις μισές επιχειρήσεις να εκτιμούν ότι οι εργασίες τους σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο παρέμειναν αμετάβλητες, ενώ και σε πραγματικούς όρους, οι μήνες εξασφαλισμένης δραστηριότητας ενισχύονται στους 18,2 (από 17,7 μήνες τον Δεκέμβριο). Συνεπώς παρά τη γενικευμένη δυσaréσκεια, για άλλον έναν μήνα η εξασφαλισμένη δραστηριότητα δείχνει επαρκής και δεν δικαιολογεί τις πολύ απαισιόδοξες προβλέψεις που διατυπώνονται. Η πορεία των τιμών συνεχίζει να κινείται σε τροχιά αποκλιμάκωσης, αφού σχεδόν διπλασιάζεται το ποσοστό εκείνων που αναμένουν υποχώρησή τους στο επόμενο διάστημα. Την έντονη απαισιοδοξία του τομέα αντανakλά και το χαμηλό ποσοστό των επιχειρήσεων που δηλώνει ότι δεν αντιμετωπίζει προσκόμματα στη λειτουργία του το οποίο υποχωρεί στο 11% (17% τον Δεκέμβριο). Έτσι η πλειονότητα δηλώνει ότι αντιμετωπίζει εμπόδια τα οποία σχετίζονται κυρίως με τη γραφειοκρατία και τη λειτουργία του κράτους, τις εκπτώσεις στα Δημόσια έργα και άλλους συγκυριακού χαρακτήρα παράγοντες (33%), όπως και τη χαμηλή ζήτηση (33%), ενώ ένα 22% σημειώνει τις δυσκολίες χρηματοδότησης (22%).

Στους επιμέρους τομείς, η επιδείνωση του κλίματος προέρχεται αυτή τη φορά κυρίως από τις Κατασκευές Δημοσίων Έργων και λιγότερο από τις Ιδιωτικές Κατασκευές, όπου η υποχώρηση είναι ήπια. Αναλυτικότερα:

Στις **Ιδιωτικές Κατασκευές** ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών υποχωρεί οριακά τον Ιανουάριο, παραμένοντας στα χαμηλότερα επίπεδα των τελευταίων 15 ετών και διαμορφώνεται στις 40,7 μονάδες (41,8 μονάδες τον Δεκέμβριο). Η εξέλιξη αυτή ενδεχομένως να υποδηλώνει τη σταθεροποίηση της εικόνας στον κλάδο στα χαμηλά αυτά επίπεδα, με το ενδιαφέρον να στρέφεται πλέον στη διάρκεια αυτής της κρίσης και στο διάστημα κατά το οποίο οι προσδοκίες θα διατηρηθούν σε αυτά τα χαμηλά επίπεδα. Από τα επιμέρους στοιχεία δραστηριότητας των επιχειρήσεων, καταγράφεται έντονη υποχώρηση στις εκτιμήσεις του επιπέδου εργασιών το τελευταίο τρίμηνο, ενώ πτώση, αν και ηπιότερη, φαίνεται να παρουσιάζουν οι προβλέψεις για την εξέλιξη του επιπέδου εργασιών το επόμενο τρίμηνο. Άρα, ενδεχομένως ο κλάδος να έχει ήδη αντιμετωπίσει τις δυσκολότερες συνθήκες τους προηγούμενους μήνες και πλέον να αναμένει κάποια οριακή βελτίωση. Στο ίδιο πλαίσιο, καταγράφεται μικρή κάμψη στην απαισιοδοξία των προβλέψεων της απασχόλησης, αφού είναι περισσότερες τώρα οι επιχειρήσεις οι οποίες αναμένουν σταθερότητα, παρόλο που καμία ακόμα κατασκευαστική επιχείρηση δεν διατυπώνει θετικές προβλέψεις για την εξέλιξή στο

επόμενο τρίμηνο. Οι προβλέψεις για τις τιμές κυμαίνονται στα ίδια επίπεδα, με επτά στις δέκα επιχειρήσεις να αναμένουν σταθερότητα και μόλις το 6% να προβλέπει άνοδο. Τέλος, το ποσοστό των επιχειρήσεων που δηλώνει ότι δεν συναντά σοβαρά εμπόδια στην παραγωγική του δραστηριότητα περιορίζεται στο 15%, με επτά στους δέκα να αποδίδουν τα προβλήματά τους στη χαμηλή ζήτηση.

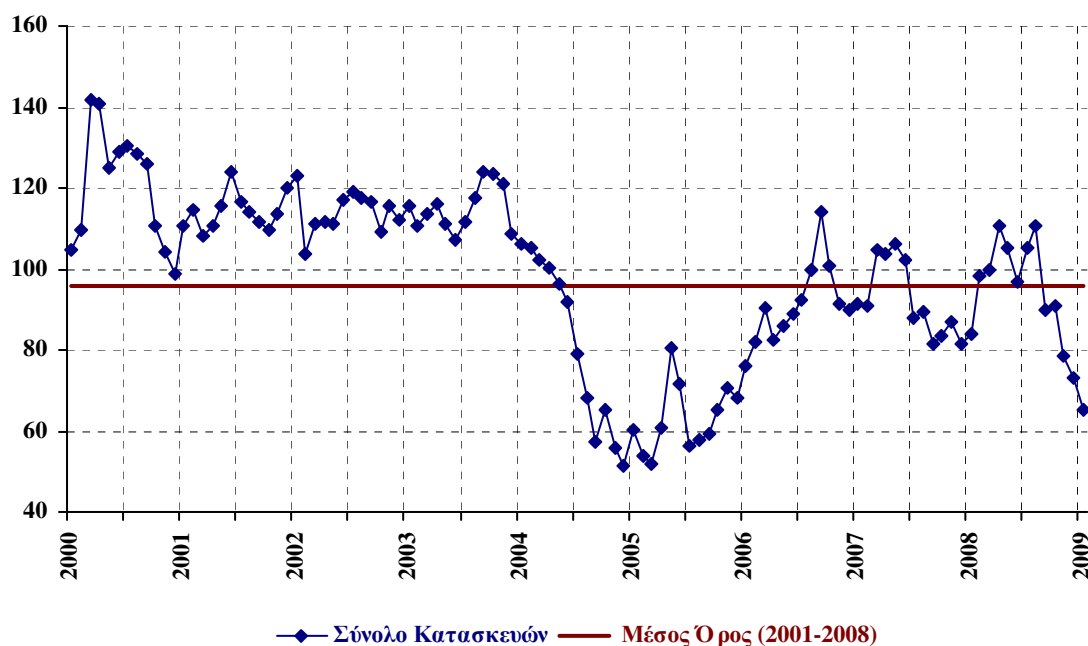
Πίνακας 3: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Κατασκευές

					2001-2008	Μ.Ο έτους					
			Min	Max	M.O	2004	2005	2006	2007	2008	
Κατασκευές (1996-2006=100)			51,4	123,8	95,8	81,5	63,0	91,1	92,5	95,3	
			Δεκ-04	Σεπτ-03							
2008											
I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
84,2	98,1	99,7	110,5	105,4	97,0	105,2	110,5	90,0	90,9	78,7	73,0
2009											
I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
65,0											

Σημείωση: Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υπολογίζεται με βάση τις εκτιμήσεις για το πρόγραμμα των εργασιών και τις προβλέψεις για την απασχόληση.

Πηγή: IOBE

Διάγραμμα 3: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Κατασκευές (1996-2006=100)

Πηγή: IOBE

Έντονη είναι πλέον τον Ιανουάριο η πτώση των προσδοκιών στις **Κατασκευές Δημοσίων Έργων**, με το σχετικό δείκτη να περιορίζεται κατά 10 σχεδόν μονάδες, στις 80,7 μονάδες, επίδοση η οποία υπολείπεται σημαντικά της αντίστοιχης περυσινής (96,1 μονάδες). Υπεύθυνη για την εξέλιξη αυτή είναι η εξάλειψη των όποιων θετικών προβλέψεων για την απασχόληση είχαν διατυπωθεί τον προηγούμενο μήνα, με ταυτόχρονη άνοδο του ποσοστού που αναμένει υποχώρησή της. Έτσι, το σχετικό ισοζύγιο περιορίζεται από το οριακά θετικό +1 τον Δεκέμβριο στο -26 τον Ιανουάριο. Από την άλλη πλευρά ωστόσο, σε άλλους δείκτες

σημειώνεται βελτίωση. Έτσι, τόσο οι εκτιμήσεις για το τρέχον πρόγραμμα εργασιών, όσο και οι προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξή τους είναι λιγότερο απαισιόδοξες τον Ιανουάριο, με τους μήνες εξασφαλισμένης δραστηριότητας να κινούνται ανοδικά και να ξεπερνούν τους 22 μήνες, υποστηρίζοντας τις παραπάνω εξελίξεις. Οι έντονα αποπληθωριστικές προσδοκίες των επιχειρήσεων του Νοεμβρίου επανέρχονται τον Ιανουάριο, με το ποσοστό των επιχειρήσεων που αναμένει πτώση των τιμών να φθάνει το 54% (22% τον Δεκέμβριο). Τέλος, μόλις το 8% των επιχειρήσεων δηλώνει ότι δεν συναντά εμπόδια στη διεξαγωγή της παραγωγικής δραστηριότητάς του, με εκείνους που δηλώνουν το αντίθετο να προβάλλουν στην πλειονότητά τους (51%) τις παρατεταμένες εκπτώσεις στις τιμές των κατασκευαστικών έργων και άλλους θεσμικούς παράγοντες ως τα βασικότερα προσκόμματα (45%) και ακολούθως την ελλιπή χρηματοδότηση (28%) και τη χαμηλή ζήτηση (11%).

3. ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ: Σταθεροποίηση των προσδοκιών σε πολύ χαμηλά επίπεδα, το ενδιαφέρον πλέον στη διάρκεια της υποτονικής δραστηριότητας

Σταθεροποίηση καταγράφονται στις προσδοκίες στον τομέα του **Λιανικού Εμπορίου**, με το σχετικό δείκτη να υποχωρεί ελαφρά στις 65,3 μονάδες τον Ιανουάριο, πάντα στα χαμηλότερα επίπεδα της τελευταίας δεκαεπενταετίας. Και σε αυτόν τον τομέα επομένως η πτωτική πορεία του δείκτη φαίνεται να επιβραδύνεται, γεγονός που ενδεχομένως να σηματοδοτεί την ολοκλήρωση της καθοδικής τροχιάς, τουλάχιστον για την περίοδο των χειμερινών εκπτώσεων. Το ενδιαφέρον στρέφεται τώρα στη διάρκεια που μπορεί να έχει η διατήρηση των προσδοκιών σε αυτά τα χαμηλά επίπεδα. Από τα επιμέρους στοιχεία δραστηριότητας, προκύπτει μικρή άμβλυνση των αρνητικών εκτιμήσεων για τις τρέχουσες πωλήσεις, με το σχετικό ισοζύγιο να περιορίζεται στις -25 από τις -27 μονάδες τον Δεκέμβριο, ενώ και οι προβλέψεις για τις παραγγελίες προς τους προμηθευτές είναι λιγότερο απαισιόδοξες σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα. Επιπλέον, βελτίωση καταγράφεται και στις προβλέψεις για την απασχόληση του κλάδου, με τις επιχειρήσεις που αναμένουν άνοδο σταθερά να υπερτερούν έναντι όσων προβλέπουν μείωση, ενώ πτωτική είναι η τάση που διαγράφεται στις προβλέψεις για το επίπεδο των τιμών. Από την άλλη πλευρά ωστόσο, ελαφρώς διογκωμένα κρίνονται τον Ιανουάριο τα αποθέματα των επιχειρήσεων, ενώ αποκλιμακώνονται οι θετικές προβλέψεις για τις πωλήσεις του επόμενου τριμήνου, εξελίξεις που αντισταθμίζουν έτσι τη μικρή βελτίωση στα υπόλοιπα στοιχεία δραστηριότητας.

Από τους επιμέρους κλάδους, με εξαίρεση τα Τρόφιμα – Ποτά – Καπνό, όπου καταγράφεται άνοδος των προσδοκιών, οι υπόλοιποι παρουσιάζουν υποχώρηση, με ηπιότερη την πτώση στα Πολυκαταστήματα. Αναλυτικότερα:

Άνοδος των προσδοκιών καταγράφεται στα **Τρόφιμα – Ποτά – Καπνός**, με το Δείκτη Επιχειρηματικών Προσδοκιών να κινείται κατά 4 μονάδες υψηλότερα τον Ιανουάριο, στις 104,7 μονάδες, επίδοση πάντως σημαντικά κατώτερη της αντίστοιχης περυσινής (125,0 μονάδες). Ο συγκεκριμένος κλάδος εξάλλου περιλαμβάνει και αγαθά πρώτης ανάγκης, τα οποία εμφανίζουν σχετική ανελαστικότητα στη ζήτηση σε περιόδους κρίσης. Με εξαίρεση τις προοπτικές για τις πωλήσεις το επόμενο τρίμηνο, όλα τα υπόλοιπα στοιχεία δραστηριότητας εμφανίζουν βελτίωση. Έτσι, ικανοποίηση καταγράφεται στις εκτιμήσεις για τις τρέχουσες πωλήσεις των

επιχειρήσεων, ενώ πάνω από οκτώ στις δέκα επιχειρήσεις βρίσκουν κανονικό για την εποχή το επίπεδο των αποθεμάτων τους. Οι βραχυπρόθεσμες προβλέψεις για τις παραγγελίες είναι και αυτές βελτιωμένες, ενώ και σε όρους απασχόλησης, σχεδόν τρεις στις πέντε επιχειρήσεις δηλώνουν ότι αναμένουν άνοδο. Έτσι, οι βελτιωμένες προσδοκίες για τις παραγγελίες δεν επιτρέπουν μεγαλύτερη εξασθένιση των προβλέψεων για άνοδο των τιμών, οι οποίες ενισχύονται σε σχέση με τον Δεκέμβριο και υπερτερούν των προβλέψεων υποχώρησης.

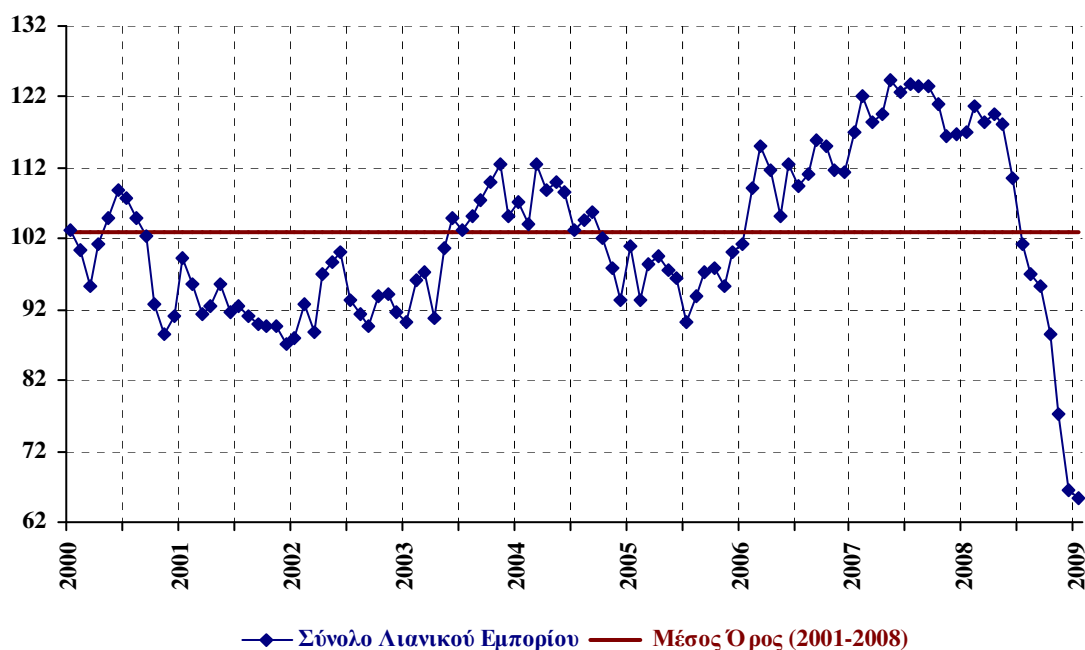
Πίνακας 4: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στο Λιανικό Εμπόριο

				2001-2008		Μ.Ο έτους			
	Min	Max		M.O	2004	2005	2006	2007	2008
Λιανικό Εμπόριο (1996-2006=100)	65,3	124,3		102,9	104,8	96,8	110,8	120,8	102,5
	<i>Ιαν-09</i>	<i>Μαι-07</i>							
2008									
I	Φ	Μ	Α	Μ	I	I	Α	Σ	Ο
117,0	120,8	118,5	119,7	118,1	110,6	101,3	96,9	95,3	88,7
2009									
I	Φ	Μ	Α	Μ	I	I	Α	Σ	Ο
65,3									

Σημείωση: Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υπολογίζεται με βάση τις εκτιμήσεις και προβλέψεις για τις πωλήσεις και το ύψος των αποθεμάτων.

Πηγή: IOBE

Διάγραμμα 4: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στο Λιανικό Εμπόριο (1996-2006=100)

Πηγή: IOBE

Οριακή υποχώρηση καταγράφει ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στα **Υφάσματα – Ένδυση – Υπόδηση**, φθάνοντας στις 85,5 μονάδες από τις 87,5 μονάδες τον Δεκέμβριο, παραμένοντας στη χαμηλότερη επίδοση της τελευταίας δεκαετίας. Από τα επιμέρους στοιχεία δραστηριότητας του κλάδου, έντονη εμφανίζεται η υποχώρηση στις εκτιμήσεις των τρεχουσών

πωλήσεων, καθώς πλέον δύο στις πέντε επιχειρήσεις κρίνουν ότι οι πωλήσεις τους έχουν μειωθεί το τελευταίο τρίμηνο, ενώ πτώση καταγράφεται και στις προοπτικές για τις πωλήσεις του επόμενου τριμήνου. Συνακολούθως, οι προβλέψεις για τις παραγγελίες του επόμενου τριμήνου προοιωνίζονται υποχώρηση, ενώ σημαντική είναι και η διεύρυνση του ποσοστού των επιχειρήσεων που προβλέπει πτώση της απασχόλησης στον κλάδο το επόμενο διάστημα. Παρά τη δυσарέσκεια που αποτυπώνεται στα στοιχεία αυτά, σημαντικό ποσοστό των επιχειρήσεων φαίνεται να ρευστοποιεί μέρος των αποθεμάτων του κατά την τρέχουσα περίοδο των εκπτώσεων, αν και όχι στο βαθμό που θα θεωρούσε φυσιολογικό. Ταυτόχρονα, σημαντική είναι η άνοδος του ποσοστού των επιχειρήσεων που αναμένουν αποκλιμάκωση του επιπέδου των τιμών στο επόμενο τρίμηνο, αφού καμία πλέον επιχείρηση δεν αναμένει άνοδο.

Υποχώρηση καταγράφουν και οι προσδοκίες στα **Είδη Οικιακού Εξοπλισμού**, με το σχετικό Δείκτη να καταρρακώνεται στη χαμηλότερη επίδοση των τελευταίων δεκαεσσάρων ετών και να διαμορφώνεται στις 62,3 από τις 70,4 μονάδες τον Δεκέμβριο. Οι περισσότεροι επιμέρους δείκτες επιδεινώνονται τον Ιανουάριο. Έτσι διευρύνονται οι αρνητικές εκτιμήσεις για τις τρέχουσες πωλήσεις, ενώ μεγάλη είναι και η πτώση που σημειώνεται στο ποσοστό όσων προβλέπουν άνοδο των πωλήσεων του κλάδου στο επόμενο τρίμηνο. Στο αρνητικό κλίμα συμβάλλει και η απαισιοδοξία που χαρακτηρίζει τις προοπτικές απασχόλησης στις επιχειρήσεις του κλάδου, αφού στο σχετικό ισοζύγιο υπερτερούν πλέον αριθμητικά εκείνοι που προβλέπουν πτώση τους επόμενους μήνες, έναντι όσων αναμένουν άνοδο. Έτσι οι προβλέψεις για τις παραγγελίες προς τους προμηθευτές διατηρούνται υποτονικές, αφού παρά τη μικρή ρευστοποίηση, τα αποθέματα βρίσκονται ακόμα σε υψηλό για τη εποχή επίπεδο. Τέλος, οι προβλέψεις για τις τιμές καταγράφουν κατακόρυφη πτώση, με το 46% των επιχειρήσεων (29% τον Δεκέμβριο) να αναμένει μείωσή τους το επόμενο διάστημα.

Η κρίση, τόσο στην Ελλάδα όσο και διεθνώς, την οποία διέρχεται ο κλάδος **Οχήματα – Ανταλλακτικά** φέρνει το Δείκτη Επιχειρηματικών Προσδοκιών τον Ιανουάριο ακόμα χαμηλότερα, στις 23,7 μονάδες, σημειώνοντας έτσι νέο χαμηλό ρεκόρ. Μπορεί η υποχώρηση αυτή να είναι ήπια συγκριτικά με την κατακόρυφη πτώση του Δεκεμβρίου, ωστόσο αποτελεί σαφή ένδειξη των δυσμενών συνθηκών που επικρατούν στον κλάδο, χωρίς μάλιστα να διακρίνονται ιδιαίτερα περιθώρια βελτίωσης. Στους περισσότερους επιμέρους δείκτες, οι εκτιμήσεις / προβλέψεις των επιχειρήσεων κινούνται σε εξαιρετικά χαμηλά επίπεδα. Ελαφρά μόνο αμβλύνεται το ιδιαίτερα δυσμενές ισοζύγιο απαντήσεων σχετικά με τις προοπτικές πωλήσεων και παραγγελιών, ενώ οι τιμές φαίνεται να διατηρούνται στα επίπεδα του Δεκεμβρίου, με σχεδόν οκτώ στις δέκα επιχειρήσεις να αναμένουν σταθερότητα. Από την άλλη πλευρά, το 85% των επιχειρήσεων εκτιμά ότι οι πωλήσεις το τελευταίο τρίμηνο έχουν μειωθεί, ενώ πάνω από επτά στις δέκα επιχειρήσεις κρίνουν τα αποθέματά τους διογκωμένα για την εποχή. Δυσμενέστερες του Δεκεμβρίου είναι και οι προβλέψεις για την εξέλιξη της απασχόλησης, με το 77% των επιχειρήσεων να αναμένει μείωση (70% τον Δεκέμβριο).

Ήπια είναι τέλος η υποχώρηση που καταγράφεται στα **Πολυκαταστήματα** τον Ιανουάριο, με το Δείκτη Επιχειρηματικών Προσδοκιών να διαμορφώνεται στις 98,1 μονάδες (99,8 μονάδες τον Δεκέμβριο), επίδοση πολύ χαμηλότερη της αντίστοιχης περυσινής (111,3 μονάδες). Παρά τις εκπτώσεις σε πολλά πολυκαταστήματα από τα μέσα Ιανουαρίου, αλλά και την εορταστική

περίοδο των Χριστουγέννων, οι προσδοκίες στον κλάδο δεν φαίνεται να ανακάμπτουν, μετά μάλιστα από την έντονη πτώση του Δεκεμβρίου. Από τα επιμέρους στοιχεία δραστηριότητας διαπιστώνεται πάντως μεγαλύτερη ικανοποίηση από τις τρέχουσες πωλήσεις, αν και οι προβλέψεις για τις πωλήσεις του επόμενου τριμήνου εξασθενούν. Παρά τη ρευστοποίηση μέρους των αποθεμάτων η οποία ενισχύει ελαφρά τις παραγγελίες προς προμηθευτές, ένα μεγαλύτερο ποσοστό επιχειρήσεων σε σχέση με τον Δεκέμβριο κρίνει ότι αυτά είναι ακόμα υψηλά για περίοδο εκπτώσεων. Πάντως σε όρους απασχόλησης, ένας στους πέντε διατυπώνει προβλέψεις ανόδου, με τους υπόλοιπους να προβλέπουν σταθερότητα στο προσεχές διάστημα. Πτωτικά τέλος θα συνεχίσουν να κινούνται και οι τιμές.

4. ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ: Νέα επιδείνωση κλίματος, σταθερά πτωτικές προβλέψεις για τη ζήτηση

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις **Υπηρεσίες** καταγράφει νέα υποχώρηση για έβδομο συνεχόμενο μήνα, και διαμορφώνεται τον Ιανουάριο στις 62,6 μονάδες (65,7 μονάδες τον Δεκέμβριο), στη χαμηλότερη επίδοση των τελευταίων δώδεκα ετών. Από τα επιμέρους στοιχεία δραστηριότητας, παρατηρείται μικρή εξασθένηση και σε αυτόν τον τομέα της οικονομίας μια τάση σταθεροποίησης των προσδοκιών, σε ιδιαίτερα χαμηλά ωστόσο επίπεδα. Έτσι, οι εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για την τρέχουσα κατάστασή τους το τελευταίο τρίμηνο επιδεινώνονται εκ νέου, με το αρνητικό πλεόν ισοζύγιο απαντήσεων να διαμορφώνεται στο -20 από -15 τον Δεκέμβριο, ενώ ανάλογη είναι και η πτώση στις εκτιμήσεις της τρέχουσας ζήτησης (-21 μονάδες από -16 τον προηγούμενο μήνα). Ωστόσο, τα υπόλοιπα στοιχεία δραστηριότητας σταθεροποιούνται στα επίπεδα του Δεκεμβρίου: τόσο οι προβλέψεις για την εξέλιξη της ζήτησης βραχυπρόθεσμα, όσο και εκείνες για την πορεία της απασχόλησης, καταγράφουν οριακές μόνο μεταβολές, πάντα όμως με τις αρνητικές προβλέψεις να υπερτερούν των θετικών. Εξάλλου, στα επίπεδα του Δεκεμβρίου (36%) παραμένει το ποσοστό των επιχειρήσεων που δηλώνει απρόσκοπτη λειτουργία, με τους υπόλοιπους να δηλώνουν ως βασικότερο πρόσκομμα την ανεπάρκεια της ζήτησης (25%), τη γραφειοκρατία και το δύσκαμπτο θεσμικό πλαίσιο (18%) και την ανεπάρκεια κεφαλαίων κίνησης (14%). Σε επίπεδο τιμών, οι σχετικές προβλέψεις δηλώνουν μικρή ανάκαμψη των πληθωριστικών προσδοκιών, αφού ανατρέπει το αρνητικό ισοζύγιο του Δεκεμβρίου και κυριαρχούν, έστω και οριακά (+2 μονάδες), οι επιχειρήσεις οι οποίες προβλέπουν άνοδο το επόμενο διάστημα.

Στους κυριότερους κλάδους των Υπηρεσιών οι εξελίξεις ήταν οι ακόλουθες:

Οι επιχειρηματικές προσδοκίες στα **Ξενοδοχεία – Εστιατόρια** παραμένουν στα επίπεδα του Δεκεμβρίου, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις 69,0 μονάδες (68,4 τον Δεκέμβριο), επίδοση η οποία είναι ωστόσο η χαμηλότερη των τελευταίων ετών. Η εικόνα στα επιμέρους στοιχεία δραστηριότητας παρουσιάζει οριακή βελτίωση, με εξαίρεση τις προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξη της ζήτησης, όπου κυριαρχούν και πάλι, σε μεγαλύτερο αυτή τη φορά ποσοστό, οι απαισιόδοξες προβλέψεις. Από την άλλη πλευρά, σημαντική είναι η βελτίωση που καταγράφεται στις εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για την τρέχουσα ζήτηση, πιθανώς ως αποτέλεσμα και της αυξημένης τουριστικής κίνησης λόγω χειμερινών διακοπών, αλλά και στις προβλέψεις για την απασχόληση, όπου το ποσοστό των επιχειρήσεων που αναμένουν άνοδο

διευρύνεται στο 13% τον Ιανουάριο (από 3%). Οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων βελτιώνονται οριακά, ενώ την ίδια στιγμή εξομαλύνονται και οι έντονα αποπληθωριστικές τάσεις του προηγούμενου μήνα, με πάνω από επτά στις δέκα επιχειρήσεις να αναμένουν σταθερότητα. Τέλος, οι επιχειρήσεις που αναφέρουν ότι η δραστηριότητά τους διεξάγεται απρόσκοπτα περιορίζονται ελαφρώς στο 18% (23% τον Δεκέμβριο), ενώ οι μισές επιχειρήσεις κρίνουν την ανεπάρκεια ζήτησης ως κύριο πρόσκομμα στη λειτουργία τους.

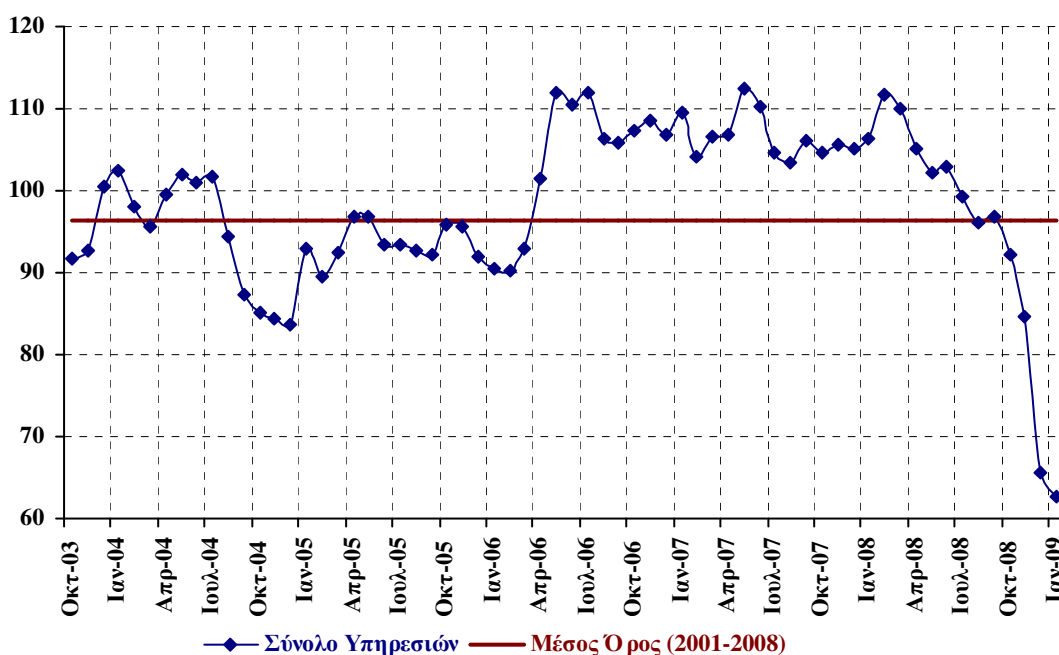
Πίνακας 5: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Υπηρεσίες

					2001-2008		Μ.Ο έτους				
		Min	Max	Μ.Ο		2004	2005	2006	2007	2008	
Υπηρεσίες (1998-2006=100)		62,6	122,5	96,1		94,6	93,6	103,7	106,6	97,8	
		Ιαν-09	3 ^ο τριμ 01								
2008											
Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ
106,4	111,8	110,0	105,2	102,2	103,0	99,4	96,2	96,7	92,2	84,6	65,7
2009											
Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ
62.6											

Σημειώσεις: Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υπολογίζεται με βάση την κατάσταση της επιχείρησης, καθώς και τις εκτιμήσεις και τις προβλέψεις για την πορεία της ζήτησης.

Πηγή: IOBE

Διάγραμμα 5: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Υπηρεσίες (1998-2006=100)

Πηγή: IOBE

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στα **Τουριστικά Πρακτορεία** κινείται κατά δύο μονάδες χαμηλότερα σε σχέση με τον Δεκέμβριο, στις 59 μονάδες, καταγράφοντας έτσι τη χαμηλότερη επίδοση της τελευταίας δεκαετίας. Με εξαίρεση τις εκτιμήσεις της τρέχουσας ζήτησης, οι οποίες βελτιώνονται τον Ιανουάριο προφανώς λόγω αυξημένης κίνησης κατά τη διάρκεια της εορταστικής περιόδου, οι υπόλοιποι δείκτες καταγράφουν ήπια υποχώρηση, αν

και βρίσκονται ήδη σε πολύ χαμηλά επίπεδα. Έτσι, στις εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων, έξι στις δέκα επιχειρήσεις δηλώνουν ότι αυτή έχει επιδεινωθεί (53% τον Δεκέμβριο), ενώ διατυπώνονται περισσότερες αρνητικές προβλέψεις για την απασχόληση και για την εξέλιξη της ζήτησης βραχυπρόθεσμα. Οι πληθωριστικές προσδοκίες εξασθενούν έντονα, αφού καμία επιχείρηση δεν προβλέπει άνοδο των τιμών το επόμενο διάστημα, ενώ μόνο ένας στους πέντε αναμένει πτώση. Στο ερώτημα σχετικά με τα προσκόμματα που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις στην παραγωγική τους δραστηριότητα, το ποσοστό που δηλώνει ότι αυτή διεξάγεται ομαλά παραμένει ιδιαίτερα χαμηλό (13%), με το 46% να επισημαίνει την ανεπάρκεια ζήτησης ως κύριο ανασταλτικό παράγοντα διεξαγωγής της επιχειρηματικής του λειτουργίας, το 22% την ανεπάρκεια κεφαλαίων κίνησης και το 16% λόγους που σχετίζονται με την τρέχουσα οικονομική κρίση.

Η έντονη πτώση των προσδοκιών στις **Διάφορες Επιχειρηματικές Δραστηριότητες** τον Δεκέμβριο, επιβραδύνεται τον Ιανουάριο, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις 47,4 μονάδες (49,6 μονάδες τον προηγούμενο μήνα). Οι περισσότεροι δείκτες εμφανίζουν δυσμενέστερη εικόνα έναντι του Δεκεμβρίου, με εξαίρεση τις εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για την τρέχουσα κατάστασή τους, όπου το αρνητικό ισοζύγιο αμβλύνεται. Από τα υπόλοιπα στοιχεία, το ποσοστό εκείνων που εκτιμούν ότι η ζήτηση για τα προϊόντα και τις υπηρεσίες τους μειώθηκε είναι ελαφρώς αυξημένο, ενώ και οι προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξη της ζήτησης εμφανίζονται και αυτές δυσμενέστερες, αφού πλέον έξι στις δέκα επιχειρήσεις αναμένουν υποχώρηση (54% τον Δεκέμβριο). Αρνητικές είναι για τέταρτο συνεχή μήνα και οι προβλέψεις για την απασχόληση, με όσους αναμένουν μείωσή της να ξεπερνούν κατά 40 μονάδες εκείνους που προβλέπουν άνοδο. Όσον αφορά στις τιμές των υπηρεσιών του κλάδου, η συντριπτική πλειονότητα και πάλι αναμένει σταθερότητα (85%). Τέλος, ένα ικανοποιητικό ποσοστό επιχειρήσεων (44%) αναφέρει ότι η παραγωγική του δραστηριότητα διεξάγεται απρόσκοπτα, ενώ οι υπόλοιπες δηλώνουν ως βασικά εμπόδια και πάλι την ανεπάρκεια κεφαλαίων κίνησης (16%) και ζήτησης (13%), αλλά και παράγοντες που σχετίζονται με την τρέχουσα οικονομική κρίση και αβεβαιότητα (22%).

Ελαφρά ανάκαμψη σημειώνουν οι προσδοκίες στους **Ενδιάμεσους Χρηματοπιστωτικούς Οργανισμούς** (δεν περιλαμβάνονται Τράπεζες), με το Δείκτη Επιχειρηματικών Προσδοκιών να διαμορφώνεται στις 52,6 μονάδες από τις 50,4 μονάδες τον Δεκέμβριο, παραμένοντας ωστόσο σε εξαιρετικά χαμηλά επίπεδα. Από τα επιμέρους στοιχεία δραστηριότητας, αξιολογή ανάκαμψη καταγράφεται στις εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων, όπου οι περισσότεροι κρίνουν ότι αυτή έμεινε αμετάβλητη, ενώ ελαφρά κάμψη παρουσιάζουν και οι αρνητικές εκτιμήσεις για τη ζήτηση το τελευταίο διάστημα. Από την άλλη πλευρά ωστόσο, οι προβλέψεις των επιχειρήσεων για τη βραχυπρόθεσμη πορεία της ζήτησης σταθεροποιούνται σε αρκετά χαμηλά επίπεδα, με το σχετικό ισοζύγιο να κυμαίνεται στις -41 μονάδες, ενώ σχετικά σταθερές είναι και οι προβλέψεις για την απασχόληση, με το σχετικό ισοζύγιο απαντήσεων να είναι όμως έντονα αρνητικό (στις -25 μονάδες). Τέλος, το ποσοστό των επιχειρήσεων που δηλώνει ικανοποιημένο από την ομαλή διεξαγωγή της επιχειρηματικής του λειτουργίας παραμένει στα επίπεδα του Δεκεμβρίου (40%), με τους υπόλοιπους να προτάσσουν την ανεπάρκεια ζήτησης (23%) και το γενικευμένο κλίμα αβεβαιότητας ως βασικότερα προσκόμματα στην επιχειρηματική λειτουργία τους.

Γ. ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ: ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2008

Σημαντική ανάκαμψη της καταναλωτικής εμπιστοσύνης, λιγότερο απαισιόδοξες προβλέψεις για την οικονομική κατάσταση και την ανεργία

Σημαντική ανάκαμψη οκτώ μονάδων στο **Δείκτη Καταναλωτικής Εμπιστοσύνης** καταγράφεται τον Ιανουάριο, μετά από μία παρατεταμένη περίοδο έντονης υποχώρησης. Ο σχετικός δείκτης διαμορφώνεται στις -48 μονάδες, επίδοση βελτιωμένη μεν έναντι του Δεκεμβρίου, αρκετά χαμηλότερη όμως από το μακροχρόνιο μέσο όρο και την αντίστοιχη περυσινή επίδοση. Με αυτή την τιμή του δείκτη, βελτιώνεται η σχετική κατάταξη της Ελλάδας σε όρους απαισιόδοξιας, καθώς στις περισσότερες χώρες, μεταξύ των οποίων και η Γαλλία, η Ισπανία, η Ολλανδία, η Αυστρία και το Ην. Βασίλειο η καταναλωτική εμπιστοσύνη επιδεινώνεται σε σχέση με τον Δεκέμβριο. Στην Ελλάδα, η ανάκαμψη της εμπιστοσύνης προέρχεται από βελτίωση όλων των στοιχείων που διαμορφώνουν το σχετικό δείκτη: οι προβλέψεις των καταναλωτών για την οικονομική τους κατάσταση αλλά και την οικονομική κατάσταση της χώρας είναι λιγότερο απαισιόδοξες σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα, όπως συμβαίνει, σε μικρότερο ωστόσο βαθμό, και με την πρόθεση για αποταμίευση. Σημαντικότερη όλων ωστόσο είναι η άμβλυνση των πολύ απαισιόδοξων προβλέψεων για την εξέλιξη της ανεργίας, οι οποίες φαίνεται να «διορθώνουν» ως ένα βαθμό τη πολύ μεγάλη επιδείνωση που σημείωσαν τον προηγούμενο μήνα. Αναλυτικότερα:

■ **Συγκρατημένες οι αρνητικές προβλέψεις των καταναλωτών για την οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους**

Οι προβλέψεις των Ελλήνων καταναλωτών για την οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους τους προσεχείς 12 μήνες βελτιώνονται για δεύτερο συνεχή μήνα. Οι μισοί προβλέπουν επιδείνωση ή σημαντική επιδείνωση της οικονομικής τους κατάστασης, έναντι όμως 60% τον Δεκέμβριο, ενώ υπάρχει και ένα 7% που αναμένει βελτίωση ή σημαντική βελτίωση (5% τον Δεκέμβριο).

■ **Λιγότερο απαισιόδοξες είναι και οι προβλέψεις για την οικονομική κατάσταση της χώρας**

Αντίστοιχου χαρακτήρα βελτίωση παρουσιάζουν και οι προβλέψεις των καταναλωτών για την οικονομική κατάσταση της χώρας τους το προσεχές 12-μηνο, με το 70% των Ελλήνων καταναλωτών να είναι λιγότερο ή περισσότερο απαισιόδοξο (έναντι 78% τον Δεκέμβριο), ενώ και εδώ ένα 7% αναμένει μικρή ή μεγάλη βελτίωση. Σε σχέση πάντως με τους αντίστοιχους ευρωπαϊκούς μέσους όρους, η Ελλάδα απέχει ακόμη σημαντικά (-38 μονάδες στην ΕΕ και την Ευρωζώνη).

■ **Ήπια άνοδος της πρόθεσης για αποταμίευση**

Η πρόθεση για αποταμίευση τους προσεχείς 12 μήνες, σημειώνει ελαφρά άνοδο κατά δύο μονάδες τον Ιανουάριο, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις -46 μονάδες, επίδοση πολύ κατώτερη πάντως των αντίστοιχων μέσων ευρωπαϊκών (-13 και -15 μονάδες αντίστοιχα για ΕΕ και Ευρωζώνη). Έτσι ένας στους τέσσερις Έλληνες θεωρεί αρκετά ή πολύ πιθανό να αποταμιεύσει στο επόμενο 12-μηνο, έναντι ενός στους πέντε τον Δεκέμβριο.

Πίνακας 6: Δείκτης Εμπιστοσύνης Καταναλωτών (εποχικά εξομαλυμένα στοιχεία)

			2001-2008	Μ.Ο έτους				
	Min	Max	M.O	2004	2005	2006	2007	2008
ΕΕ-27	-31 Ιαν-09	1 Ιαν-01	-10	-11	-11	-8	-4	-17
Ευρωζώνη	-31 Ιαν-09	1 Ιαν-01	-12	-14	-14	-9	-5	-18
Ελλάδα	-57 Οκτ-08	-18 Απρ-04	-33	-26	-34	-33	-28	-46

2008												
	I	Φ	Μ	Α	Μ	I	I	Α	Σ	Ο	Ν	Δ
ΕΕ-27	-10	-11	-11	-12	-14	-17	-20	-19	-19	-23	-24	-28
Ευρωζώνη	-12	-12	-12	-12	-15	-17	-20	-19	-19	-24	-25	-30
Ελλάδα	-40	-34	-39	-39	-44	-45	-46	-46	-50	-57	-55	-56
2009												
	I	Φ	Μ	Α	Μ	I	I	Α	Σ	Ο	Ν	Δ
ΕΕ-27	-31											
Ευρωζώνη	-31											
Ελλάδα	-48											

Σημείωση: ο Δείκτης Εμπιστοσύνης Καταναλωτών υπολογίζεται με βάση τις προβλέψεις τους για τη γενικότερη οικονομική κατάσταση της χώρας, την οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους, την πρόθεση αποταμίευσης και την πρόβλεψη για την ανεργία. Οι προβλέψεις κινούνται στο διάστημα +100 (όλοι προβλέπουν αύξηση) έως -100 (όλοι προβλέπουν μείωση) και εμφανίζονται ως διαφορές των θετικών-αρνητικών απαντήσεων. Αρνητική διαφορά σημαίνει ότι το ποσοστό αυτών που προβλέπουν μείωση του συγκεκριμένου μεγέθους είναι υψηλότερο του ποσοστού εκείνων που προσδοκούν αύξηση και αντίστροφα.

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, DG Ecfm

■ **Αποκλιμάκωση των πολύ αρνητικών προβλέψεων για την ανεργία**

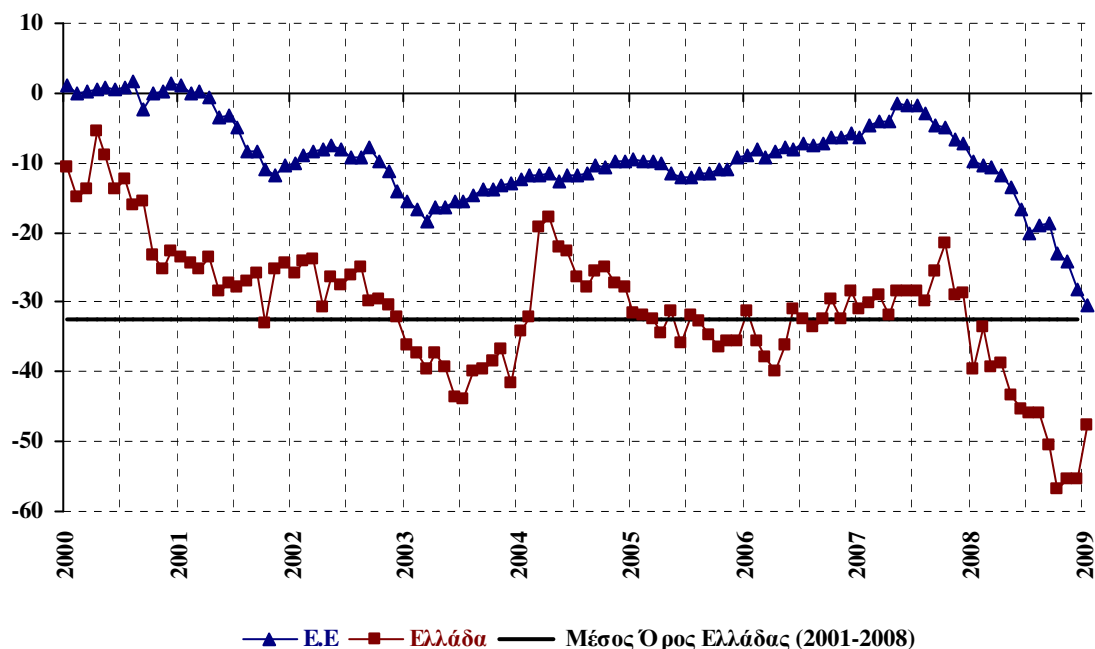
Αμβλύνονται τον Ιανουάριο οι πολύ αρνητικές προβλέψεις των Ελλήνων καταναλωτών για την εξέλιξη της ανεργίας τους προσεχείς 12 μήνες, «διορθώνοντας» έτσι την παράδοξα χαμηλή επίδοση του Δεκεμβρίου. Πιο συγκεκριμένα, το 53% αναμένει αισθητή ενίσχυση της ανεργίας στο επόμενο 12-μηνο, έναντι όμως 65% τον Δεκέμβριο. Το γεγονός αυτό δεν σημαίνει ότι η ανεργία δεν αποτελεί ένα βασικό πρόβλημα το οποίο θα επιφέρει η κρίση το 2009, καθώς τον περυσινό Ιανουάριο μόνο το 56% προέβλεπε άνοδο της ανεργίας. Υποδηλώνει ωστόσο ότι οι εξαιρετικά δυσοίωνες προβλέψεις που είχαν διατυπωθεί τον περασμένο μήνα, ήταν ως ένα βαθμό αποτέλεσμα της αβεβαιότητας και του φόβου που έχει καλλιεργηθεί λόγω της κρίσης. Ενδεχομένως οι προβλέψεις αυτές να συνέκλιναν στη γενικότερη ανησυχία για άνοδο της ανεργίας που παρατηρείται σε αρκετές ευρωπαϊκές χώρες, αλλά και τις ΗΠΑ και είναι αρκετά πιθανόν να αγγίξει ιδιαίτερα κάποιους κλάδους της εγχώριας οικονομίας. Από τις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες, ο φόβος της ανεργίας είναι εντονότερος στη Λετονία, τη Λιθουανία, την Ουγγαρία και το Ην. Βασίλειο.

■ **Έντονη εξασθένιση των πληθωριστικών προσδοκιών**

Οι προσδοκίες ανόδου των τιμών εξασθενούν έντονα τον Ιανουάριο, με το σχετικό δείκτη για την εξέλιξη των τιμών τους προσεχείς 12 μήνες να «χάνει» 14 μονάδες και να διαμορφώνεται στις +26 μονάδες. Η αποκλιμάκωση των πληθωριστικών προσδοκιών είναι ιδιαίτερα έντονη

στη Δανία, το Βέλγιο, την Ιταλία, το Λουξεμβούργο την Εσθονία και τη Σουηδία, ενώ στην Ελλάδα, το ¼ κρίνει ότι οι τιμές θα παραμείνουν σχεδόν αμετάβλητες ή θα μειωθούν.

Διάγραμμα 6: Δείκτης Εμπιστοσύνης Καταναλωτών (εποχικά εξομαλυμένα στοιχεία)

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, DG Ecfm

Αποδυνάμωση της πρόθεσης για μείζονες αγορές

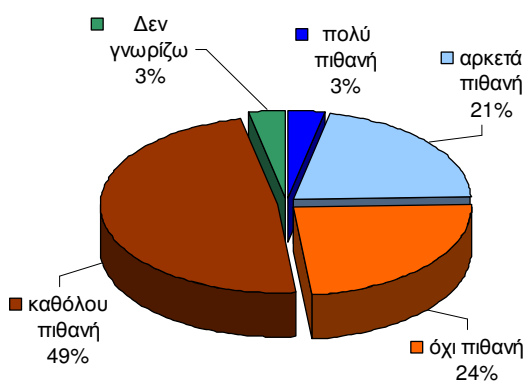
Οι προθέσεις των καταναλωτών για σημαντικές αγορές τους προσεχείς 12 μήνες (επίπλων, ηλεκτρικών συσκευών, κ.λπ.) είναι το μόνο στοιχείο που παρουσιάζει επιδείνωση σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα. Έτσι, ο σχετικός δείκτης διαμορφώνεται στις -34 μονάδες, 10 μονάδες χαμηλότερα σε σχέση με τον Δεκέμβριο, πολύ χαμηλότερα των αντίστοιχων ευρωπαϊκών μέσων όρων (-27 και -25 σε ΕΕ και Ευρωζώνη), με το 20% να δηλώνει πως θα προβεί σε λιγότερες ή πολύ λιγότερες δαπάνες τους επόμενους μήνες.

Τον Ιανουάριο, η έρευνα καταναλωτών που διεξάγει το IOBE για λογαριασμό της Ε. Επιτροπής θέτει **τρία επιπρόσθετα** ερωτήματα που μετρώνται σε τριμηνιαία βάση, τα οποία εξειδικεύουν ακόμα περισσότερο την πρόθεση για μείζονες αγορές διαρκών καταναλωτικών αγαθών (αυτοκίνητο, κατοικία) και έχουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον ως πρόδρομοι δείκτες για την ιδιωτική κατανάλωση. Αναλυτικότερα επισημαίνονται τα εξής:

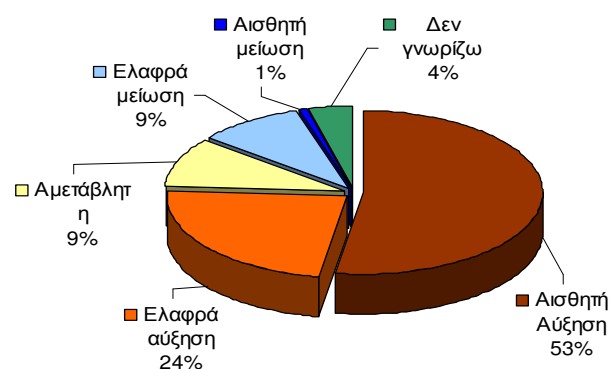
- Η πρόθεση αγοράς αυτοκινήτου εντός των επόμενων 12 μηνών, παραμένει στα επίπεδα του Οκτωβρίου και στις -78 μονάδες, επίδοση αντίστοιχη του μέσου όρου της Ευρωζώνης. Πάντως το συντριπτικό 90% δηλώνει ότι δεν είναι πιθανό να προβεί σε αγορά αυτοκινήτου το 2009 (έναντι 87% τον περσινό Ιανουάριο), ενώ μόλις 1,3% (έναντι 3,4% στην αντίστοιχη μέτρηση του Οκτωβρίου και 4,9% τον Ιανουάριο του 2008) δηλώνει ότι είναι πολύ πιθανόν να αγοράσει αυτοκίνητο στους επόμενους 12 μήνες.

Διάγραμμα 7: Διάρθρωση ποσοστών Ελλήνων καταναλωτών σε συγκεκριμένους τομείς

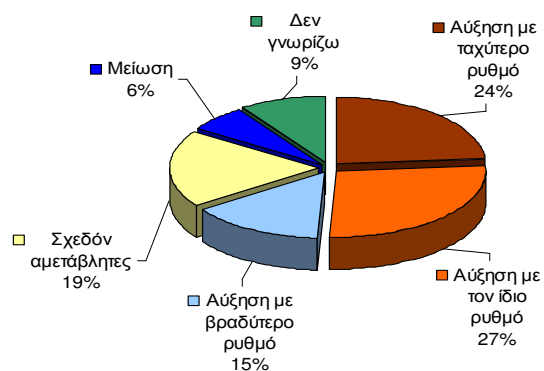
**ΠΡΟΘΕΣΗ ΓΙΑ ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΣΗ
 ΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ 12ΜΗΝΟ**

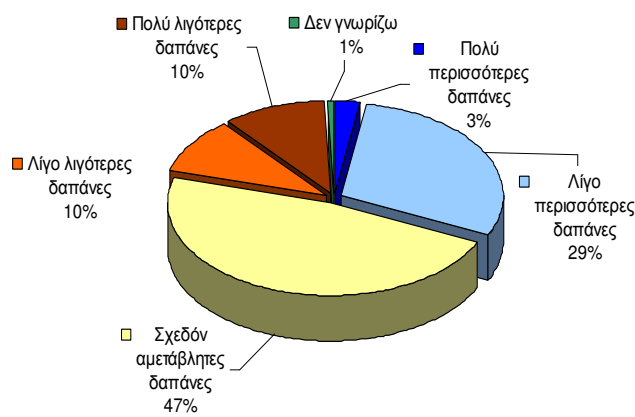
**ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ
 ΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ 12ΜΗΝΟ**

**ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΩΝ ΤΙΜΩΝ
 ΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ 12ΜΗΝΟ**

**ΠΡΟΘΕΣΗ ΓΙΑ ΜΕΙΖΟΝΕΣ ΑΓΟΡΕΣ
 ΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ 12ΜΗΝΟ**

- Η πρόθεση για αγορά ή κατασκευή κατοικίας εντός των επόμενων 12 μηνών, δεν είναι στα σχέδια για το 2009 της συντριπτικής πλειονότητας των Ελλήνων καταναλωτών και σε αυτήν την έρευνα. Μόνο το 5%, όπως και στη μέτρηση Οκτωβρίου θεωρεί πιθανό ή πολύ πιθανό να προβεί σε αγορά σπιτιού τον επόμενο χρόνο, έναντι όμως σχεδόν 9% τον Ιανουάριο του 2008.
- Σχετικά τέλος με την πρόθεση πραγματοποίησης σημαντικών δαπανών για τη βελτίωση ή την ανανέωση της κατοικίας εντός των επόμενων 12 μηνών, σημειώνεται άνοδος κατά 4 μονάδες σε σχέση με τη μέτρηση του Οκτωβρίου, βελτίωση που σημειώνεται και στους αντίστοιχους δείκτες σε ΕΕ και Ευρωζώνη. Αν και η συντριπτική πλειονότητα (86%) των καταναλωτών, δηλώνει πως δεν προτίθεται να προβεί σε σημαντικές δαπάνες για τη βελτίωση της κατοικίας του εντός του επόμενου 12μήνου, ένα 3% το θεωρεί πολύ πιθανό και ένα 8,2% αρκετά πιθανό. Τα αντίστοιχα όμως περυσινά ποσοστά ήταν 4,4% και 8,7% αντίστοιχα, ενδεικτικά για μεγαλύτερη τάση στις σχετικές δαπάνες.